

שפתה אלא שבשעת הסיכוך היתה הדלת סגורה והיתה מאהלת על הסוכה דבין שעשיית הסוכה היתה בפסול שוב אין מועיל לה מה שאח"כ פתח את הדלת כיון שלא עשה מעשה כגוף הסוכה אבל אם בשעה שסייכה היתה הדלת פתוחה כחלבתה ולא היתה מאהלת על הסוכה אע"פ שאח"כ סגרה ונפסלה הסוכה בשעה שהדלת סגורה מכל מקום כשהוא פתח את הדלת הסוכה חוזרת להכשירה כיון שתחלת עשייתה היתה בכשרות בשעה שהדלת היתה פתוחה¹⁰:

ב ואם יש לדלת זו צירים שסוגר ופתח בהם¹¹ הרי היא כפתח¹² גמור ומותר לסגרה ולפתחה בשבת ויו"ט ואין בזה משום איסור סתירה ובנין¹³:

בא וצריך שיהיה שלא ישב תחתיה לשם מצות סוכה כשהוא סגורה שאם הוא פסולה¹⁴ ואינו יוצא ידי חובתו כישיבה זו:

תרכו דין הישן בסוכה וכו' ז' סעיפים:

א צריך לישוב תחת אויר הסכך¹⁵ שלא יהא אהל אחר מפסיק בינו להסכך¹⁶ כדי שיהיה יושב בצל סוכה ולא בצל אהל¹⁷ ואינו נקרא אהל אלא דבר שהוא גבוה עשרה מפרחים¹⁸ מן הארץ¹⁹ ואע"פ שאין לו דפנותיו אסור לישוב תחתיו לפיכך הישן תחת המטה בסוכה²⁰ אם היא גבוה²¹ עשרה מפרחים²² לא יצא ידי חובתו:

ב וכן הישן תחת הכילה²³ הפרוסה סביבות המטה²⁴ בשיפוע²⁵ אם יש לה גג²⁶ מפתח²⁷ דהיינו שרוחב מפתח ממנו פרום כיושר על גבי המטה ולא בשיפוע²⁸ כגון שהכלונסם שהוא תלוי בו ופרוסה על גביו יש בו רוחב מפתח ויש עשרה מפרחים²⁹ מן גג מפתח זה עד הארץ³⁰ אע"פ שממנו עד המטה שישן עליה אין שם עשרה מפרחים אע"פ לא יצא ידי חובתו שכל גג מפתח הגבוה עשרה מפרחים מן הארץ נקרא אהל ונמצא שאינו ישן בצל סוכה אלא בצל אהל:

ג ואפילו אין לה גג מפתח אם יש בפתחו משלשה מפרחים סמוך לגג ורוחב מפתח³¹ דהיינו לאחר שירדה מעל הכלונסם מכאן ומכאן ונתרחבו מפתח אין שם מן מפתח זה עד הכלונסם שלשה מפרחים כיושר אסור לישן תחתיו אפילו שלא כנגד מפתח זה (עין סוף סי' תרל"א³²)

1 רמב"ם פ"ה הכ"ג. וראה לעיל סי' שמו ס"א. משנה ברורה שעה"צ ס"ק ד.
2 משנה ב, ב. מור ושיל"ע ס"א.
3 שמואל בגמרא שם. מור ושיל"ע שם.
4 בגמרא י, ב. מור ושיל"ע ס"ב. וראה לקמן סי' תרי"ב י' רש"י שם ד"ה כילה.

יא רש"י י"א, א ד"ה כילה תתניס.
יב גמרא י"א, א.
יג רמב"ם פ"ה הכ"ג. מור ושיל"ע שם. ובדלעיל סי' שמו ס"ב וסמ"ו ושל"י.
יד רש"י י"ב, ב ד"ה כבילה. ובדלעיל שם.
טו גמרא שם. רמב"ם שם. מור ושיל"ע שם.
טז מ"א סק"ג, כמשמעות התוס' כא, סע"ב. עמרת וקנים ס"ק א. וראה לקמן סי' ובהנחה.
יז אהדה סי' ט. כ"ה ד"ה ונ"ש אבל. מ"א סק"א. וראה גם לעיל סי' שמו סמ"ו.
יח סוף הסי' לא הגיע לידני.

עד ד"א שם. שבת ידו זה המצויים הנ"ל.
עה דרכי משה ס"ק א. רמ"א ס"ג.
עו מ"א סק"ה.
עז רמ"א שם. ובדלעיל סי' שני ס"ה ושל"י.
עח רמ"א שם.

סימן תרכו

א מור ורמ"א ס"א.
ב רש"י י, א ד"ה פסולה. כ, ב ד"ה הישן.
ג כעל המאור (י, א) ד"ה תרנגול. ר"ן שם ד"ה תרנגול. מ"ו סק"א.
ד גמרא י, ב ורש"י ד"ה והוא. תוס' כ, ב ד"ה הישן. כעל המאור שם. וראה גם תוס' שבת קלה, ב ד"ה שאין (משא"כ לענין שבת דלעיל סי' שמו ס"א ואיק"ר, וי"ט דלעיל סי' תקב ס"ה).
ה כחלקמן ס"ב.

הלכות סוכה תרכו

רצב

לפי שכל פחות משלשה מפחים הוא כלבוד¹⁰ וכאלו יש בנגה רוחב מפח¹¹ וכל דבר שיש לו גג רחב מפח כולו נקרא אהל¹² ונמצא אהל מפסיק בינו להסכך:

ד' מי שפרס סדין על גבי קונפס¹³ דהיינו ארבעה קונדסין הבולטין מארבעת גלגלי המטה ומינה כלונסות מזה לזה ופורס עליהן סדין¹⁴ אסור לישן תחתיו מדברי סופרים¹⁵ אפילו אם ראשו קונדסין אלו אינן גבוהין עשרה מפחים¹⁶ מן הארץ כיון שיש להם גג רחב מפח ביושר דהיינו הסדין שפרוס על גביו מלמעלה:

ה' אבל אם קונדס אחד בולט באמצע המטה מראשותיה והשני בולט כנגדו במרגלותיה ומינה כלונס מזה לזה ופורס עליו סדין¹⁷ כיון שהסדין פרוס בשמוע ואין לו גג רחב

מפח¹⁸ ביושר¹⁹ מותר לישן תחתיו והוא שאין הכלונס גבוה עשרה מפחים²⁰ מן המטה? אבל אם הוא גבוה עשרה מפחים מן המטה* אסור לישן תחת הסדין²¹:

ו' מותר לפרוס בסוכה קרמים המצוירים וסדינין המצוירים כדי לנאותה בין סביב הכתלים²² בין תחת הסכך²³ ואע"פ שהן מקבלין מומאה

ופסולין לסוכך²⁴ כמו שיתבאר בסיומן תרכ"מ²⁵ אעפ"כ אין פוסלין את הסוכה בארבעה מפחים²⁶ כיון סכך פסול וכמו שיתבאר בסיומן תרל"ב²⁷.

ולא עוד²⁸ אלא שמותר אפילו לישב תחתיהן ממש אף על פי שהן גבוהין עשרה מפחים מן הארץ אינן חשובין אהל להפסיק בינו להסכך לפי שהן במילין לגבי הסכך²⁹ כיון שנעשו לצורך הסכך דהיינו לנאותו³⁰ ועוד שכל שלא נעשה לצל³¹ אין שם סכך עליהם³² ולכך אין פוסלין את הסוכה משום סכך פסול ומותר לישב תחתיהן לפי שהן במילין לגבי הסכך³³.

כמה דברים אמורים כשהן סמוכין בתוך ארבעה מפחים להסכך ואו הן במילין אצלו אבל

לז ס"א ואיך (דהיינו אפילו כשהסדין נעשה מדרך הצומח מן הארץ).
לח משמעות מ"א ס"ד ק (שגם כשאינו לגוי לא אמרין מדינא אלא ברחב ד' מפחים) אלה רבה סק"ג.
לט סימן זה בשו"ע לא הגיע לדעתו, וראה מור וש"ע שם ס"א.
מ שסכך פסול פוסל כל הסוכה, ואהל להפסיק פוסל רק לישב תחתיו, כהלעיל ס"א, ונבאר המעט שלמאותה אינו נפסל מנ" המעמיים.
מא רש"י, ב ד"ה פסולה, טור ולבוש ס"ד. וראה גם לקמן ס"ח תרנא ס"ד (לענין לולב).
מב מודדקי רמזו תשלח, במש רבנו פרץ, לבוש ס"ח תרכ"ב ס"א (בשעשועי לנו, לדעה הב' שבבלבוש שם).
מג לבוש כאן ס"ד.
מד רש"י, א ד"ה אבל לנאותה, לבוש שם (שעשועי לנו), ב"ח ס"ח תרכ"ב ד"ה אפילו, ומ"א ס"ח תרנ"ט סק"ג: (אף כשפרסם לדגן מפני החמה והמליה, לדעה הב' בשו"ע שם).
מה לבוש כאן ס"ד (לענין סכך פסול ולענין אהל), ב"ח ומ"א שם (לענין סכך פסול).

יט מ"א ס"ח תרלא סק"מ, וכהלעיל שם.
כ רש"י עירובין קב, סע"א.
כא רא"ש פ"א א"י לו.
כב חשנה י, א.
כג ורש"י שם ד"ה על גבי קונפס, מור וש"ע ס"ג.
כד ראה תוס' י, ב ד"ה וכלכד (במדבר).
כה גמרא י, ב, מור וש"ע שם.
כו חשנה י, א רש"י ד"ה אבל פורים, מור וש"ע ס"ג.
כז רש"י שם, ש"ע שם.
כח כהלעיל ס"ב וש"ע.
כט גמרא [בריתא] י, ב, מור וש"ע שם.
ל גמרא [בריתא] שם.
לא בריתא שם, מור.
לב לעיל ס"ב.
לג סימן זה בשו"ע לא הגיע לדעתו, וראה שו"ע שם ס"ג.
לד גמרא י, תרנ"ב, רמב"ם פ"ה ה"י, וראה גם לקמן ס"ח תרלא ס"ו.
לה רב היראי, א, מור וש"ע ס"ד, ופי' תרכ"ב ס"מ.
לו ראה גם לקמן שם.
לו רש"י שם, ד"ה תעשר לבוש ס"ד.

הלכות סוכה תרכוז-תרכה

רצג

אם הם מופלגין ממנו ארבעה מפרחים אינן במלין אצלו ופוסלין את הסוכה¹⁰¹ כדון סכך פסול¹⁰² ועל דרך שיתבאר בס"ת תרל"ב¹⁰³.

ומכל מקום אע"פ שסכך פסול אינו פוסל את הסוכה אלא אם כן יש בו ארבעה מפרחים אבל אם אין בו ארבעה מפרחים מותר אפילו לישב תחתיו¹⁰⁴ אע"פ יש לזהר שלא להרחיק נויי הסוכה מן הסכך ארבעה מפרחים¹⁰⁵ אע"פ שאין בהן ארבעה מפרחים¹⁰⁶ גזירה שמה יהיה בהן ארבעה מפרחים שאו אסור לישב תחתיהן¹⁰⁷:

ז וכל זה בנויי הסוכה אבל אם פירס תחת הסכך דבר שאינו נוי לסוכה יתבאר בסמ"ן תרכ"ט¹⁰⁸ ע"ש:

תרכ"ח דיני סוכה שתחת סוכה וכו' מ' סעיפים:

א סוכה שעל גבי סוכה¹⁰⁹ שסככה של התחונה היא קרקעיתה של עליונה¹¹⁰ אם יש בין סכך התחתון לסכך העליון עשרה מפרחים¹¹¹ שהוא שיעור הכשר גובה הסוכה¹¹² כמו שיתבאר בסמ"ן תרל"ג¹¹³ ויכול להשתמש בעליונה בכרים וכסתות¹¹⁴ ולא תפול בסוכה התחתונה העליונה כשרה והתחתונה פסולה שנאמר¹¹⁵ בסכת תשבו וגו' חסר וא"ו שניה משמע סוכה אחת ולא תחת שני סככים¹¹⁶.

אבל אם אינו יכול להשתמש בכרים וכסתות בעליונה אפילו ע"י הדחק¹¹⁷ כיון שהעליונה אינה ראויה כלל אפילו לדירת ארע"י שהרי אפילו ע"י הדחק אינו יכול להשתמש בה בכרים וכסתות אינה נקראת סוכה כלל¹¹⁸ ואינה פוסלת את התחתונה משום סוכה שתחת סוכה.

וכן אם העליונה אינה גבוהה עשרה מפרחים¹¹⁹ או שהמתה מרובה מצילתה¹²⁰ אינה נקראת סוכה כלל לפסול את התחתונה:

ב לפיכך אם התחתונה היא צלטה מרובה מחמתה כלי צירוף צל סכך העליונה או היא כשרה ככל ענין אפילו אם סכך העליונה גבוה יותר מעשרים אמה¹²¹ מקרקעית התחתונה¹²² ואע"פ שסכך העליונה הוא פסול לסוכה התחתונה מפני שהוא למעלה מעשרים אמה ונמצא שסכך פסול מיצל על התחתונה ודבר נתבאר בסמ"ן תרכ"ו¹²³ שכל

ח סמ"ן זה בשו"ע לא הגיע לדינו, וראה מור וש"ע שם ס"ח.
ו רב דיני בגמרא שם, בשם אמרי בנימין. מור וש"ע שם.
ז וקרא כג. מב. ברייתא מ. ב.
ח רב נחמן בר יצחק שם. ר"ח שם ע"ג. לבוש ס"ה תרכ"ו ס"א.
ט גמרא ג' א אילבא דתיק. מור וש"ע שם.
י ראה ר"ן (ה, רע"א). ב"י מו"ח סוכה. לבוש ס"א. מ"ז סק"א.
יא ראה רש"י ג' א ד"ה ומשני. לבוש שם.
יב שמואל שם. מור וש"ע שם.
יג גמרא שם.
יד ר"ח בתוס' מ, ב ד"ה הא, ובמדיכ"י רמזו תשלה. תב"ש פ"ה סוף ה"ב. לפירוש הבכ"י משנה שם. מור וש"ע ס"א.
טו לבוש ס"א. וראה גם רש"י ג' א סוף דבור הא'.
טז ד"עקת הא' דלעיל שם ס"ג.

מו רב הסדא ורב בר רב הונא בגמרא ג, ה תמ"ב פ"ה ד"ה, ר"א"ש פ"א סי' יח. מור וש"ע ס"ד.
מז ר"א"ש פ"א סי' מו. ר"ן (ה, ב) ד"ה ולענין, וראה לקמן בסוף הסעיף שגמ"ל לא יאמר (מדינא) אלא לישב תחתיהן.
מח שו"ע ס"א.
מט ראה שו"ע שם.
נ נותרו"ל ה"ל סוכה (ע' שמו). רמ"א ס"ד.
נא מ"א סק"ד.
נב ש"ז סק"ה.
נג סו"ס סמ"ן זה בשו"ע לא הגיע לדינו, וראה ב' הדעות בשו"ע ס"ח.

סיומן תרכ"ח

א חשנה מ, ב. מור וש"ע ס"א.
ב רש"י י, א ד"ה שתיהן ד"ה וקיימא.
ג שמואל בגמרא ג' א. ר"א"ש פ"א סי' מו. מור וש"ע שם.
ד גמרא שם במעטא דשמואל.